

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.374/2010/5.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2010. szeptember 13-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

végzést:

A nyereségvágyból, több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. november 10-én kihirdetett 7.B.878/2008/50. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a határozat rendelkező részéből a kísérlet törvényhelyére, a Btk.16.§-ára utalást mellőzi.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 8.710 (nyolcezer-hétszázöt) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a rendelkező részben írt határozatával vádlottat a Btk.166.§ (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) és f) pontja szerint minősülő (nyereségvágyból, több emberen elkövetett) emberölés büntettének kísérlete miatt főbüntetésül 15 év fegyházra, mellékbüntetésként 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá az előzetes fogva tartás beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen a védő jelentett be fellebbezést enyhébb minősítés megállapítása és a büntetés enyhítése érdekében.

A vádlott terhére ügyészi fellebbezés nem érkezett, az ügyész az ítéletet tudomásul vette.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.222/2010/1-I. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - az első fokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A nyilvános ülésen a védő a fellebbezést csak a büntetés enyhítése céljából tartotta fenn, a bűncselekmény minősítését már nem támadta. Álláspontja szerint a terhelt beszámítási képessége nem ítéltető teljesnek a vádbeli cselekmény idejére, ezért a Btk.24.§ (2)

bekezdés alkalmazásának van helye, mely szabály lehetővé teszi a büntetés lényeges enyhítését.

Az enyhítésre irányuló védelmi fellebbezés nem alapos.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábrá az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbíráltá.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Relatív eljárási szabálysértések azonban történtek, melyek az alábbiakban foglalhatók össze.

Nem volt teljesen perrendszerű (a vádlott házastársa), (a vádlott nevelt lánya) és id. (a vádlott apja) hozzátartozó tanúk - 19.sz.jkv. 23. és 28.o., valamint 32.sz.jkv.21.o.-figyelmeztetése a Be.82.§ (1) bekezdés a) pontjában szabályozott abszolút mentességi jogra. A tárgyalási jegyzőkönyv annyit rögzít, hogy a bíróság a hozzátartozói viszony megállapítása után „figyelmeztette a tanút a mentességi jogára”.

A Be.82.§ (1) bekezdés a) pontja szerint a tanút ilyen esetben arra kell figyelmeztetni, hogy a vádlott hozzátartozójaként a tanúvallomást megtagadhatja. A kioktatásból, valamint a tanú válaszából kitűnően a figyelmeztetés alapvetően törvényes volt, a jegyzőkönyvezés azonban nem felelt meg az eljárásjogi törvénynek.

Mindennek azonban nem volt jelentősége, mert a mentességi joggal nem élő tanúk vallomása közvetlen, érdemi adatot nem szolgáltatott a tényállás megállapítása során, mely a vádlott beismerő vallomása, Tordai Márta tanúvallomása, a szakértői vélemények és a helyszín adatai alapján kétséget kizáróan megállapítható volt. Id. vádlott pedig mentességi jogával élt.

Ezen túlmenően a bíróság több tanúnál (vö.), (39.sz.jkv.:), a törvényi rendelkezések által meghatározott sorrendtől eltért. Először eszközölt figyelmeztetést a hamis tanúzás törvényi következményeire, s csak ezt követően került sor, egyébként többnyire indokolatlanul és pontatlanul a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt relatív mentességi okra való kioktatásra. A tanúkihallgatást szabályozó normák és a töretlen bírói gyakorlat szerint a figyelmeztetések sorrendje nem keverhető, először kell a mentességi okokat tisztázni és ezután kell figyelmeztetni a tanút a Be.85.§ (3) bekezdésében írtakra. Az eljárási szabálysértés csak relatív, a bizonyítékok értékelhetőségét nem érintette.

sértettet a bíróság a 2009. június 23-i tárgyaláson ismételtén kihallgatta. Szükségtelenül figyelmeztette azonban a tanút jogaira és kötelezettségeire, mert a követett bírói gyakorlat szerint egy eljárási szakban, tehát az elsőfokú tárgyaláson is, elégséges egy ízben a kioktatás. Másfelől megjegyzendő, hogy a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában szabályozott relatív mentességi jogra indokolatlan volt a figyelmeztetés, mert a durva bűncselekményt elszenvedő sértettnél fel sem merült, hogy önmagát, vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná.

A megyei bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A megállapított tényállás azonban hiányosságai folytán részben megalapozatlan.

Megalapozatlanságot jelent, hogy az elsőfokú bíróság az eljárásban lefolytatott bizonyítás ellenére a hitelt érdemlő elmeorvos szakértői vélemény adatait feltétlen indokoltsága ellenére nem foglalta tényállásba, ezen túlmenően a vádlott korábbi büntetésének adatait is hiányosan rögzítette a határozatban.

A Be.351.§ (2) bekezdés b) pontjában írt megalapozatlanság a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt.

Az ítélet tábla a tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontja, az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint egészíti ki.

- A 3. oldal 3. bekezdésében megállapítja, hogy a vádlott a vádbeli cselekmények idején nem szenvedett elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudatzavarban, kóros szintű személyiségzavarban, mely kizárta vagy korlátozta volna beszámítási képességét.
- A 3. oldal 4. bekezdésében megállapítja, hogy a vádlott a 3 évi börtönbüntetésből, miután vele szemben enyhébb, fogház végrehajtási fokozatot állapítottak meg, 2000. március 1-jén szabadult feltételes szabadságra bocsátással. A büntetés kitöltésének időpontja 2001. március 1-je.

A tényállás kiegészítése egyrészt a nyomozati iratok I. kötet 613-615. lapszám alatt csatolt, valamint a bírósági eljárásban is megerősített elmeorvos szakértői vélemény megállapításain, másfelől a Szolnoki Városi Bíróság B.1177/1997/11-14. számú iratain alapult.

Az elmeorvos szakértői bizonyítást érintően a védő által a nyilvános ülésen felvetettekre a másodfokú bíróság az alábbiakat jegyzi meg. Az elmeorvos szakértők a nyomozás során határozott, egyértelmű, szakmailag megfelelően indokolt véleményt terjesztettek elő, miszerint a vádlott nem szenvedett az elkövetés idején olyan kóros elmeállapotban, mely a beszámítási képességét kizárná, vagy korlátozná. Az elsőfokú bíróság körütekintően folytatta le e körben is a bizonyítást. Az elmeorvos szakértők a bírósági eljárásban a kiegészítő szakértői véleményben megerősítették korábbi megállapításaikat. A szakértői vélemény megalapozott, nem tekinthető hiányosnak, homályosnak, ezért a tényállás alapját képezi. A védő perbeszédében a szakértői vélemény megállapításainak kifogásával lényegében az okszerű első bírói mérlegelést támadta, melyre nincs törvényi lehetőség. Nem merült fel olyan körülmény sem, mely az elmeorvos szakértői bizonyítást aggályossá tette volna, ezért a hivatkozott szakvéleményre kellett alapítani a tényállást, így a vádlott beszámítási képessége korlátozottságának tényállásba foglalására és a Btk.24.§ (2) bekezdés alkalmazására nem kerülhetett sor.

A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

Az ítélet indokolása kapcsán más ügyekhez hasonlóan itt is kiemeli az ítélet tábla, hogy szükségtelen a vádlotti védekezés jegyzőkönyvi részletességű megjelenítése a

határozatban (9. oldal közepétől 15. oldal elejéig tartó rész), mely megnehezíti az ítélet megfelelő áttekinthetőségét. Elégséges a vádlotti vallomás lényegének megjelölése, főként ilyen tartalom mellett, amikor a vád fő részeit a terhelt elismerte.

Az elsőfokú bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályainak megfelelően értékelte. Részletesen vizsgálta a vádlott vallomásait, melyekben a terhelt a vádbeli bűncselekményeket beismerte. A terhelti védekezésben észlelhető kisebb eltérések nem voltak kihatással a büntetőjogi főkérdésekre. A vádlott vallomásait erősítette meg közvetett formában a tanúbizonyítás anyaga, a szakértői vélemények és a helyszín adatai is. Az első bírói mérlegelés hibátlan, az első fokon eljáró bíróság az indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette.

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Elsődlegesen kiemeli az ítéletábra, hogy az adott ügyben az elkövetéskor hatályos anyagi jogi normát kellett alkalmazni a Btk.2.§-a alapján, mert az elbírálás idején hatályos büntető törvény nem enyhébb, sőt lényegesen szigorúbb, mint az elkövetéskor hatályos jogszabály.

Az első fokon eljáró bíróság helytállóan állapította meg mindkét sértett ellen a vádlott ölési szándékát. Az ölési szándék azonban helyesen mind a két sértettnél egyenes és nem eshetőleges, ennyiben a másodfokú bíróság helyesbíti az első bírói indokolást.

A vádlott az első cselekményrészben az idős sértett ellen egy nehéz, élet kioltására alkalmas karóval támadott. Nagy erővel ütött életfontosságú képleteket tartalmazó testtájra, fejre, minek következtében a sértett olyan súlyos koponya és agyi sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen meghalt. A cselekmény nem volt motiválatlan, mint ahogy a második cselekmény sértettjénél sem, ahol a vádlott kitartó szándékkal, törött üveggel támadott életfontosságú testtájak felé és okozott súlyos, részben maradandó fogyatékossgot eredményező sérülést. Az életveszélyes, vagy halálos eredmény elmaradása csak a véletlenül múlt.

Az ítéletábra ezért úgy ítélte meg, hogy az elkövetés adott pillanatában a vádlott a sértettek életét ki kívánta oltani, mely eredmény az első cselekménynél be is következett. Az egyenes szándékú ölés a kifejtettek folytán mindkét sértettnél megállapítható. Ezen okok miatt a táblabíróság mellőzi az ítélet 15. oldalának 2. bekezdéséből sértettnél az eshetőleges szándéokra utalást, mint ahogy az enyhébb szándék felhívását a 19. oldal utolsó bekezdéséből, mely egyébként sértetre vonatkozóan ellentétben is áll az előbb idézett ítéleti bekezdéssel.

A megyei bíróság a büntető törvénynek megfelelően minősítette a cselekmény mindkét részét nyereségvágyból elkövetettként, mint ahogy helyes a több emberen elkövetett emberölés kísérlete törvényi egységének megállapítása is. Egyetértett a másodfokú bíróság azzal is, hogy a különös kegyetlenséggel, illetve részben különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény törvényi előfeltételei maradéktalanul nem valósultak meg. Ez sértettnél merült fel, mivel sértett esetében a lényegében egymozzanatú, egy ütéssel véghezvitt ölésnél a különös kegyetlenség nem jöhet szóba.

ellen ugyan a vádlott kitartóan támadott az eszközzel, de döntően épp a támadás formája, intenzitása, a különös kegyetlenséget el nem érő durvasága miatt minősítható a

cselekmény emberölés kísérletének. Részben ezen okok folytán a súlyosabban minősülő eset nem valósult meg. Másfelől a sértetti sérülések jellege, a vádlotti elkövetési magatartás tükrében sem vonható következtetés az elkövető olyan fokú embertelenségére, melyet a különös kegyetlenséggel elkövetés a törvény szerint megkíván.

A határozat minősítésre vonatkozó rendelkezései csak annyiban voltak helyesbítendőek, hogy a kísérlet törvényhelyét a követett gyakorlat szerint mellőzni kellett, mert az általános részi törvényhely az indokolásba tartozó rész [BKv.61.3.a)].

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. A súlyosító tényezők közül azonban mellőzendő a „mindenáron öncélú pénzszerzés játékgépezés céljából” történő elkövetés. A haszonszerzés végetti elkövetés ugyanis értékelést nyert a Btk.166.§ (2) bekezdés b) pontjában szabályozott minősítő körülményben. Külön a haszonszerzésre irányuló motívum nem súlyosít.

A vádlottal szemben kiszabott fegyházbüntetés és mellékbüntetés törvényes. A főbüntetés inkább enyhe, mert a súlyos megítélésű büntettet elkövető vádlottnál indokolt lett volna életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása. A vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés hiányában súlyosításra ugyanakkor nem kerülhetett sor.

Értelemszerűen a büntetés túl súlyosnak semmiképp sem tekinthető, lényeges enyhítése szóba sem kerülhetett, így a védői fellebbezés nem volt alapos.

Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a jogszabálynak szintén megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával - helytálló indokai alapján is - helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A táblabíróság a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2010. szeptember 13.

Dr. Kardos Sándor sk.	. Hágér Tamás sk.	. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK: A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 7.B.878/2008/50. számú ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2010. szeptember 13.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

- kiadó -